

*P. g. Hutter Joan, prof. v p.
Grad Lj. Turij Lj. Lj. Kungola*

Obična stanka stane 2 kroni.

Naročnina listu: Celo leto 35 din., pol leta 18 din., četrt leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravišтво sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban šte. 113.

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Poštnina v državi SHS pavšalirana.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravišтво je v Mariboru, Koroška cesta šte. 5. - Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine prosile. Telefon interurban šte. 113.

39. šte. v.

Maribor, dne 31. marca 1929.

Letnik XIV.

„Obnova“ Evrope.

Dne 10. aprila t. l. se bo vršila v Genovi velika, gospodarsko-politična konferenca, ki bo poizkusila — ni namreč izključeno, da ostane tudi tokrat samo pri poizkusu! — rešiti pereče vprašanje: gospodarska obnova razdražane in obubožane Evrope.

Predno pa preidemo k razmotrivanju današnje situacije, je potrebno, da si vse dogodke zadnjih mescev pokličemo v spomin. Pred vsem si oglejmo razmere v Evropi. Veliko prahu je dvignila afera Karla Habsburga. Francoski politični krogi so se par mesecev izključno bavili s takozvanim orientalnim vprašanjem. Kemal-paša, turški pokret, grške „ofenzive“ in vsa v zvezi se nahajajoča vprašanja so francosko publicistiko tako razgrela, da se je — naravno — med Anglijo in Francijo izcimila tiha borba za prevlast in vpliv na bližnjem Vzhodu. Konferenca, ki na bi nesporazumljenja v tem vprašanju izgladila, je končala z neuspehom. Istotako se je izjalovila konferenca finančnih strokovnjakov v Bruslju. Dejstva, ki bodo gotovo vplivala na potek genovske konference, so še: zadnja angleška kriza, oboroževanje Wranglovih čet, vojaško gibanje v Rusiji, nesporazumi v mali antanti (med Pašičem in Benešem, op. ur.) ter nemiri v Irski in na Portugalskem.

Notranja vprašanja Afrike, osobito revolucija v Južni Afriki in v pokrajini Somali, libijska vstava v Genovi zbranih državnikov, Glavna os, krog kaja, španski pohodi v Maroku ter proglasitev kraljevine Egipt bodo gotovo zavzela precej zanimanja v Genovi zbranih državnikov. Glavna os, krog katere se pa že danes suče, o vsa mišljenja in vsa „stališča“ evropskih oblastnikov, je brezdvomno Azija in z isto tesno splojni problem ruske obnove. Azija je danes velik plen, po katerem stega zapadnih in preokooceanski velekapital svoje grabežljive prste. Toda Azija je skrbno zavarovana: na zapadu jo ščiti mogočna in v socialni revoluciji prekaljena Rusija, na jugu se probuja svobodoljubna Indija, na daljnem vzhodu pa čuva lokava Japonska ključne azijskih duri skrbno v svojih nedrih. Indija je danes predmet angleških skrbi ter bojazni. Dr. Ghandi je sicer pod ključem, ali gibanja, ki ga je započel, ne zaustavi nobena sila. Posledice grško-turške vojne, vplivi sovjetske Rusije na male azijske države, slednjič še sumljiva rezerviranost poveljne Japonske, vse to bo oddalo dovolj gradiva za genovska posvetovanja.

Združene države ameriške se ne bodo udeležile genovske konference. Tistega dne, ko je miro-ljubni in za spravo vneti francoski ministrski pred-sednik Aristide Briand v Cannesu izvedel, da — francoska komora njegove politike ne odobrava, je Amerika prilagodila svoje stališče napram nepo-mirljivosti francoskega velekapitala. Najpoprej je zahtevala od zapadnih velesil poravnavo predvoj-nih dolgov. V očigled mrzličnemu oboroževanju — Francije in neizprosni politiki Poincarévi, temu „revanš-politiku“ in vrednemu nasledniku tigrca Clemenceau-a, je bila Amerika popolnoma upravi-čena, pustiti Evropo v vprašanju njene obnove na vedilu.

Ruski problem bo skoraj gotovo med glavnimi točkami, ki se bodo morale rešiti brez zavlačevanja. Prvič prihajajo predstavitelji ruskega naroda k „zeleni mizi“ kjer se bodo reševala evropska vprašanja. Dolgo časa jih ni hotela Evropa pripuščati k raznim konferencam, malokatera vlada je bila Rusiji prijazna, sedaj pa se bo morala zakrknjena Evropa odločiti za priznanje, oziroma ne-priznanje sovjetske Rusije. Veliko vlogo bo igralo odvojeno mišljenje posameznih evropskih velesil (tu se križajo naziranja Lloyd Georgea in Poincaréja v veliki, ter dr. Beneš-evo mišljenje s Pašičevim v mali antanti). Odtehtale bodo ameriške — simpatije, kajti Amerika je „finančni minister“ cele Evrope. Franciji že ni toliko za izkoriščanje Rusije, ona sanja o mogočni carski vojski, ki naj bi po željah Quai d'Orsay-a strahovala poveljno — Nemčijo. Francija želi popolno uničenje Nemčije, zato je vodpirala protiboljševiške akcije. Francije ne skrušio materialne izgube in življenja stotiso-berih sinov malih narodov, ki se vsled zablode — svojih državnikov na žalost prodajajo njenim inter-esom.

Genovska konferenca bo — kakor vsa zname-nja kažejo — velika predpriprava za novo svetovno vojno. Imperijalizem se bo v Genovi povzpel v neveretne višine. Kapitalistične velesile se dobro pripravljajo na velike dogodke. Ne v znamenju srpa, kladiva in pluga, marveč v znamenju ba-jonetov in nad 42 cm debelih možnarjev se bo vršila toliko hvalisana konferenca v Genovi. Ameri-ka je v svetovni vojni pokazala ogromne spretno-

sti: male žrtve — velike koristi. Obnova vojne je zadolžitev zadnjega pednja Evrope — v korist A-merike.

Ne bodimo preveč črnogledi. Idealni narodi se niso izumrli. Iz Stokholma, glavnega mesta Sved-ske, prihaja vesela vest: Svedska se je postavila na čelo vseh nevtralnih držav: Norveški, Danski, Švici, Nizozemski in Španiji. Omenjene države bo-do nastopile v Genovi z enotnim programom in v okviru takozvanega nevtralnega bloka. Mali, pro-svitljeni narodi severa so dali inicijativo, da se v Genovi stavi odločna zahteva po razorožitvi narodov. Nevtralni blok, sestavljen iz imenovanih dr-žav, bo zahteval, da se enkrat za vselej konča z nasiljem, ki vodi Evropo brezpogojno v bankerot. Skandinavski narodi, ki ne poznajo nikakih na-rodnih „ledinstev“, ti pijociji svobode, kulture in človečanske politike, bodo v Genovi zaklicali taj-nim diplomatom svarilni memento. Prepričani smo, da bodo oblastniki zapada prezrli to lepo gesto nevtralnega bloka in tako tavamo kljub pričako-vanju dogodkov okoli Genove novim razočaranjem nasproti.

Proti nazadnjaškemu ustroju oblastne in srezke skupščine.

(Iz govora poslanca g. Zebota.)

Kratenje volilne pravice.

Princoran sem kritizirati volilni sistem, ki ga je zakonotvorec vrgel v predlog zakona o oblastih in srezih. Kje imate n, pr. žensko volilno pr-avico? Napredne države so povsod dale tudi žens-tvu volilno pravico. Zakaj ravno pri nas ne daste ženskam volilne pravice? Ako vam tu v Srbiji in drugih tužnih krajih zaenkrat ne kaže, da bi dali volilno pravico tudi ženskam, — a do tega bo en-krat tudi pri Vas gotovo prišlo, vi se boste še te-ga spominili, kaj so vam rekli zastopniki Jugoslov-kluba, da boste sami zahtevali za ženske volilno pravico — zakaj bi je potem ne dali vsaj našim ženam v Sloveniji in Hrvaški? Dalje moram gle-de volitev kritizirati tudi to, da je treba triletnega bivanja v dotičnem srezu, predno vsak polnoleten državljani dobi volilno pravico. Gospodje! To je — nazadnjaško načelo, Zakaj triletno bivanje? Marsi-kdo tudi od kmetov, pred vsem pa od delavcev, u-radnikov itd. mora iti s trebuhom za kruhom po domačih krajih ali pa tudi izven domačega kraja. Zakaj bi naj bil tak človek izključen od volilne — pravice? Jaz se čudim, da je zakonotvorec zašel na taka nazadnjaška, starokopitna stranjota, da je tu vzel določilo: triletno bivanje. Jaz mislim, da bi moral imeti zakonotvorec vsaj toliko modernega ču-ta, da bi bil vsaj rekel: dveletno ali enoletno bi vanje.

Potem se tudi čudim, zakaj je zakonotvorec v zakonskem predlogu določil, da so nekateri držav-ni uradniki izključeni od pasivne volilne pravice! Ali državni uradnik ni človek, kakor vsak drugi? Mislim, da je to tudi nazadnjaško načelo in se čudim, če je bil zakonotvorec državni uradnik, da je dal to določbo v ta volilni red. To grajam po-sebno radi tega, ker so potem izključeni od pasiv-ne volilne pravice tudi državni delavci v podjet-jih, ki jih določa ta okvirni zakon.

Volišča.

Volilni sistem pa je tudi radi tega pomanjkljiv in starokopiten, ker določa volišča tako, kakor je bilo določeno za volitve za ustavotvorno skupščino. Takrat smo videli, da so n. pr. v Prekmurju združili po 8 do 10 občin v en volilni okraj in po-tem na stotine ljudi ni moglo priti volit. Zakaj bi ne bilo volišče v vsaki občini? Tam, kjer je obči-na velika in ima toliko in toliko sto prebivalcev, naj se določi več volišč. Zakaj bi se združevale ob volitvah velike občine, kakor n. pr. v laškem okra-ju, kjer je moralo nad 500 volilcev zvečer iti do-mov, ne da bi bili mogli glasovati, ker ste zdru-žili preveč občin na eno volišče. To je nazadnjaš-ko! Zakaj bi ovirali ljudstvo, da bi ne moglo vr-siti svoje volilne dolžnosti?

Navedila.

Dalje bi bilo tudi treba, da bi se dala volilnim komisijam natančna navodila in da bi se jim po-jasnil način računanja glasov. To sicer ne spada v predloženi zakon, vendar pa jaz porabim to pri-liko, da Vas opozorim na to važno stvar. Pri ob-činskih volitvah se je namreč dogodilo, da ljudje niso imeli potrebnih navodil, kako se izračuna na podlagi proporcije število mandatov, ki ga dobe po-samezne stranke. Ta navodila bodo posebno po-trebna, ako se uvede Dantov proporcijni sistem. Je treba torej poskrbeti za to, da dobe vsaj župani in občinski odborniki potrebni pouk, da ne bo toliko

pomot, kakor pri zadnjih občinskih volitvah v Slo-veniji.

Imuniteta.

V predloženem zakonskem načrtu pogrešam i drugih važnih reči. Kaj je z imuniteto članov ob-lastne skupščine? Če imamo mi narodni poslanci imuniteto — žalibog ste jo Vi že parkrat kršili — zakaj ne daste imunitete tudi poslanca oblastnih skupščin? Ne rečem, da bi morali imeti imuniteto tudi poslanci srezke skupščine. Toda vsaj poslan-ci oblastne skupščine bi jo morali imeti.

Poslovnik.

Važno vprašanje je tudi, kakšen bo poslovnik oblastne in srezke skupščine. V onih odstavkih na-sega zakonskega načrta, ki določajo nekaj poslov-nik za te skupščine, ne vidimo nikjer vsaj glav-nih smernic za izdelavo poslovnika, ki bo veljal za oblastne in srezke skupščine. Mi pogrešamo tu pravice upitov in interpelacij, pogrešamo določbe o svobodni govora, pogrešamo določbe o sprejemanju peticij itd.

„Veliki župan.“

Kakor je že povdarjal moj predgovornik tova-riš Sušnik, beremo v predloženem zakonskem na-črtu samo o pravicah velikega župana. Desetkrat, dvajsetkrat, tridesetkrat beremo o njegovih pravi-cah. Veliki župan sklicuje seje skupščine, veliki župan inhibira razne sklepe skupščine, veliki žu-pan ima pravico, da kaznuje, veliki župan lahko stori skoro vse, kar hoče. Ta veliki župan je oni sveti Birokracij, ki smo ga poznali dobro ob ča-su stare srešne Avstrije, oni sveti Birokracij, ki je preganjal ne samo Slovence, ampak tudi druge državljane. Veliki župan ne bo nič drugega nego poosebljeni sveti Birokracij v Jugoslaviji.

Glede velikega župana pa pogrešamo v zakon-skem načrtu ene stvari. Veliki župan lahko raz-čuje uradnike nikjer pa ni zapisano, da bi sku-pščina lahko kaznovala tega velikega župana, ako stori kaj takega, kar se ne zdi prav po narodu izbranim zastopnikom v samoupravni skupščini. Pri specialni debati bom predlagal, da se lahko postavi veliki župan, ako stori kaj takega, kar ni prav, na zatožno klop in da pride pred sodišče. Ta določba mora biti tudi v tem zakonskem pred-logu.

Dalje vidimo v našem zakonskem načrtu, da ima predsednik samouprave skupščine premalo u-pliva na ves razvoj delovanja v oblastni skupščini. Povsod se govori samo o pravicah velikega žu-pana, pravice predsednika oblastne skupščine se pa omenjajo le tu in tam. To ni prav. Če damo na-šemu ljudstvu možnost, da si izvoli svoje zastop-nike v oblastno skupščino, in ako si ti izvoljeni zastopniki izberejo iz svoje srede predse-dnika, moramo dati tudi možnost, da bo ta predse-dnik imel tudi vpliv na vse, kar se godi v skupšči-ni. Kaj, rekel n. pr. predsednik naše sku-pščine g. dr. Ribar, ako bi ne smel tu nastopiti, kakor se mu zdi prav na podlagi poslovnika in po ob-stojećih zakonih? Predsednik srezke in oblastne skupščine pa nima tiste pravice, kakor bi jo mo-ral imeti kot izvoljeni predsednik dotične korpora-cije. (Medklici poslanca Etbina Kristana.) Gospod Kristan, Vi bi bili radi bolj vladni kot je vlada in še večji centralist, nego so v Beogradu!

Pokrajinske doklade in davki.

Dalje ni prav nič jasno povedano, kaj da je s pokrajinskimi davki in dokladi. Mi smo uvelj-doseli v Sloveniji takozvane deželne doklade. Te doklade plačujemo sedaj v skupno državno blaga-jno v Beogradu. Treba bo določiti v okvirnem za-konu, da dobi pokrajinska uprava tisti denar, ki ga plačujemo sedaj kot pokrajinske doklade zajed-no z direktnimi davki v našo centralno finančno blaga-jno. Ta denar mora priti nazaj v pokrajino, in žnjim mora razpolagati pokrajinska skupščina. Treba bo tudi določiti, koliko procentov zemljari-ne, koliko procentov hišnega in obrtnega davka, koliko trošarine in koliki del carine bo dobila ob-lastna skupščina za svoje potrebe. Ako tega ne bo-mo ugotovili že sedaj v okvirnem zakonu, potem, gospodje, bo prepozno; potem se bodele zopet prav tako zvižali, kakor ste se zvižali takrat, ko smo za-htevali avtonomijo. Zato zahtevamo, da se sedaj takoj jasno določi vse potrebno glede pokrajinskih davkov in doklad, da se ne bomo pozneje prepri-rali radi teh stvari.

Solstvo.

Kar se tiče srezov, pogrešam določbe, kakor sem že povdarjal, da bi srezu imeli pravico, so-delovati v solstvu. Mi smo imeli v Sloveniji dosti to pravico, da so okrajni zastopi volili okrajni šolski svet v tem okrajnem šolskem svetu so se deli poleg učiteljev in poleg duhovnikov seve tudi kmetje in so skupaj z zastopniki drugih stanov u-

rejali šolske zadeve v okraju. Toda naš novi zakon, kakor se nam predlaga, ne daje ljudstvu pravice, da bi sodelovalo pri šolstvu. In vendar vedo zastopniki ljudstva najbolje, kakšne šole bi najbolje odgovarjale potrebam ljudstva v dotičnem okraju. Ti ljudski zastopniki bi morali imeti tudi pravico, da pozovejo na odgovor one učitelje, ki izvršujejo svojo službo slabo in ki ne postopajo tako, kakor bi bilo treba vzgojiteljem mladine. Saj imamo v tem oziru mnogo žalostnihkušenj. (Medklic poslanca Drofenika: „Vi hočete imeti bič!“) Jaz sem član okrajnega šolskega sveta v Mariboru, g. Drofenik in bi Vam lahko povedal slučaji, da je bilo treba postopati proti učitelstvu, ker je bila nekje nastala prava Sodoma in Gomora. Za kazensko glasovali v okrajnem šolskem svetu ne samo zastopniki ljudstva, ampak tudi tisti člani okrajnega šolskega sveta, ki so bili izvoljeni od učitelstva. In če ste vi, g. Drofenik, proti temu, da bi ljudstvo sodelovalo pri šolski upravi, potem samo obžalujem, da nosite ime kmetijskega zastopnika, ki bi moral zahtevati v interesu svojih volilcev, da ima ljudstvo vpliv na šolo. (Poslanec Drofenik: „Vi hočete bič!“) Jaz nočem biča, hočem pa red v šoli in krščansko vzgojo. Konstatiram pa še enkrat, da je zastopnik Samostane kme. stranke oponiral, ko sem zahteval sodelovanje ljudstva pri šolstvu. (Poslanec Drofenik: „Jaz nisem proti temu!“) Vi ste proti temu, kakor so pokazali Vaši medklici.

Kje je nadzorstvo nad občino?

Predloženi zakonski načrt je pomanjkljiv tudi radi tega, ker ne določa nikjer nadzorstva nad občino. Kdo bo nadziral občino? Kdo bo nadziral občinsko gospodarstvo, kdo bo nadziral župane, kdo bo nadziral občinske predstojnike? Nikjer tega ne poveste jasno. Nisem za to, da bi stal policaj nad županom in izvoljenim občinskim zastopnikom. Toda marsikje se je pokazala potreba, da je prav obro in koristno, če je nad občino še neka inštanca, ki ima dolžnost, da nadzira delo občine. Doslej je bilo tako, da je v administrativnem oziru nadziral občino okrajni zastop, ker so se morali predložiti računi za ceste in drugo. V političnem oziru je nadziralo občino okrajno glavarstvo in politične ekspoziture. V našem zakonskem načrtu pa ni nikjer rečeno, kdo bo nadziral občino. Če bo vse nadziral veliki župan, bo moral imeti glavo tako veliko kakor sod, če bo hotel izvrševati vse te posle in mesto dveh deset rok.

Uradnike in delavce se odrija.

V predloženem zakonskem načrtu vidimo tudi, da se nekaterim državnim uradnikom in tudi delavcem za časa sej ne da dopust, ako so izvoljeni za odbornike v srezki skupščini. Gospodje, če se da dopust enemu delu uradnikov, se mora dati tudi drugemu delu. Ne smemo biti tako ozkosrčni in tako starokopitni, da bi sedaj v XX. stoletju kar mahoma odvzeli delu naroda pravico, da bi smel sodelovati enako kakor drugi v javnih zastopih.

Zgodovina bo pomnila to nazadnjaštvo.

Iz vsega tega, kar sem dosedaj tu našel, je razvidno, da bo oblastna kakor tudi srezka skupščina samo stroj, katerega bodeta gonila veliki župan in srezki poglavar, prav slično, kakor mora kdo goniti tudi stroji za rezanje slanin in mesa, za stiskanje sadja itd. Pred seboj imamo načrt zakona, po katerem dobi veliki župan največji vpliv v oblasti in srezki skupščini. Pozni rodovi bodo se čudili, ko bodo prebirali stenografske zapisnike te skupščine, kako so se mogli najti po svetovni vojni tako nazadnjaški ljudje, ki so predložili in sklenili tako nazadnjaški zakonski načrt.

Končam. Povdarjam še enkrat: Ker je ves zakonski načrt površen in ker ne odgovarja potrebam ljudstva in moderne zakonodaje, predlagam, da se razpravljanje o tem predmetu preloži, dokler nam pododbor ne izdela boljšega in ljudstvu primernejšega predloga.

Premogovnik v Velenju.

Na shodih v Šaleški dolini je dobil poslanec g. Vlado Pušenjak toliko pritožb, da je bil prisiljen, vložiti upit na ministra za šume in rude, na katerega je dobil dne 24. marca obširen odgovor. V upitu se je poslanec pritožil radi nereda in slabe uprave, radi števila uradništva, radi invalidov, radi rešitve pritožb, radi premij za nadprodukcijo in radi pritožb večjega števila delavcev, ki so bili odpuščeni, oziroma se niso njih prošnje uvaževale.

Odgovor je zelo zanimiv radi poznavanja razmer pri državnih podjetjih, radi tega prinašamo tu najvažnejše podatke iz odgovora ministra:

1. Povdarja se, da so bili pred izmenjo plačilnega sistema, ki se je izvedel dne 10. decembra l. p., vzroki slabega ekonomskega stanja rudnika sledeči:

- Slaba konjunktura za prodajo premoga,
- Visoki produktivni stroški, povzročeni radi sočasnosti pogodb, po katerih so delavci in njih družine dobivali živila po izvanredno znižanih cenah.
- Preveliko število neproduktivnega delavstva, o- sobito zunanjih delavcev in obrtnikov.

Radi deficita rudnika se je popolnoma izmenil plačilni sistem ukinila aprovizacija in reduciralo neproduktivno delavstvo. Radi te reorganizacije so

se znižali produkcijski stroški. V mesecu septembru so znašali K 47.90 za q premoga, v mesecu decembru le K 30.80, v mesecu januarju so se spet znižali. Produkcija, ki je znašala v mesecu septembru 8950 vagonov, se je zvišala v mesecu decembru na 16.000 vagonov, v januarju na 18.650 vagonov. Do sedaj ta rudnik še nikdar ni izkazoval take produkcije. V letu 1918 in 1919 je znašala dnevna produkcija povprečno 50 vagonov, sedaj pa okrog 75 vagonov dnevno. Rudnik je bil 3 mesece pasiven, a sedaj je postal zopet aktiven.

2. Leta 1914, ko je prevzela avstrijska državna uprava rudnik, je bilo zaposlenih 400 delavcev, 18 uradnikov in se je produciralo najvišje 34 vagonov dnevno. Sedaj je zaposlenih 738 delavcev in 15 uradnikov, a producira se dnevno 75 vagonov.

3. V rudniku je zaposleno 8 vojni in rudarskih invalidov, uprava ni odbila nobenega invalida, ako so bile prošnje uvaževanja vredne, na razpolago prazna mesta in invalidi s. osobni za težek in odgovoren posel.

4. Vse vložene prošnje se pošiljajo v rešenje pristojnim oblastim.

5. Dne 31. decembra 1921 in dne 11. januarja 1922 so se uvedle premije za nadprodukcijo za vse one delavce, ki so sodelovali pri povišanju produkcije. Poleg kopačev, mašinistov, nadzornikov so dobili premijo jamski vozači, strelači min, od zunanjih delavcev pa oni, ki so tvorili premog v vagonih, vozniki in delavci na diralnicah. Od premije so izvezli vsi oni delavci, ki delajo v delavnicah, kopališču, nočni stražari itd.

6. Radi pritožb, oziroma odpusta delavcev namerava minister poslati v Velenje posebno komisijo, koja bo na licu mesta proučila vse nedostatke in pritožbe ter poročala, ali se naj odpuščeni delavci ponovno sprejmejo na delo.

Politični pregled.

Kraljevina SHS.

O zahtevi o pozicije, da se bivšega g. vojnega ministra generala Zečevića stavi pod obtožbo, se je v narodni skupščini vršila dne 29. m. m. jako zanimiva razprava. General Zečević, ki je sredi zime brez vsakega povoda vpoklical rekrute in zakrivil smrt in bolezen mnogoterih mladeničev, je predložil narodni skupščini pismeno obrambo, v kateri opravičuje svoje postopanje. General se tu sklicuje na nevarnost Karlove pustolovščine, mobilizacijo in neurejeni železniški promet. Po čitanju Zečevićeve obrambe se je kot prvi oglašil k besedi poslanec Gionović (republikanec), ki je dokazal, da je bivši vojni minister kriv, da je toliko mladeničev izgubilo življenje. V imenu Jugoslov. kluba je govoril poslanec dr. Mazzi, ki je povdarjal, da nekdo mora biti odgovoren za tako veliko nesrečo in da Zečević ni zavrnil razlogov, zaradi katerih ga je opozicija stavila pod obtožbo. Dr. Momčilo Ivanič (radikalni odpadnik) je naglašal, da je v interesu domovine in naroda, ako se take ačere spravi v javnost. Obžaloval je, da so bili vsi člani narodne skupščine (govornik je mislil tu gotovo na batinaško večino) za izročitev komunističnih poslancev sodišču, dočim pri razpravi proti generalu Zečeviću ni opazovati potrebne enodušnosti. Generala Zečevića je branil radikalec Marko Gjuričič Seja, ki je bila prekinjena, je bila na povedana za prihodnji dan. Razprava se je nadaljevala drugega dne. Rezultat bo najbrže ta-le: General Zečević ne bo izročen sodišču, ker bo kumpirana večina sedanje skupščine vzela tega — človeka gotovo v svojo zaščito.

ANGLIJA.

Tudi na Angleškem se vidi vse hibe in krivice velekapitalističnega gospodarstva. Angleško delavstvo je bilo dolgo vrsto let očuvano pred raznimi nakanami, ki se v drugih državah tako okrutno izvajajo proti delavskemu razredu. Angleški velekapitalizem je izmagoval brez ozira in mere košnje, domačemu delavstvu je pa prizanašal, da ne bo povoda za nezadovoljstvo. Sedaj pa, ko se ti umika kolonije, raste pritisk tudi doma in pripravljati so začeli splošno znižanje delavskih plač. Delavske organizacije se upirajo in te dni je že izbruhnila stavka v ladjedelnicah. Stavka se udeležuje 350.000 delavcev. — Vlada se zaveda težke situacije in zato išče izhoda potom genovske konference.

Rusija.

Lenin živi, o njegovi smrtno-nevarni bolezn in celo o njegovi smrti so raztrosili vesti gotovi krogi, ki zasledujejo s tem svoje posebne namene. Radi bi pokazali Rusijo kot kaos, ki nima vodstva in prve glave, češ, da bi bil sedaj čas za razne politične pustolovščine kot je n. pr. Wranglova akcija in razne druge imperalistične nakanе, ki se pletejo in netijo iz Francije. Dne 27. m. m. je otvoril Lenin burno pozdravljen 11. vsruski kongres. Očrtal je smernice nove ruske gospodarske politike in povdarjal je tudi, da Rusi ne gredo na genovsko konferenco kot komunisti, temveč kot trgovci. Trgovna je Rusija in tudi celi Evropi potrebna. — Ker ostane Lenin doma, vodi sovjetske delegacije na genovsko konferenco komesar Čičerin, eden najspodobnejših mož sovjetskega režima.

Knezoškof dr. Mihael Napotnik.

Sožalje povodom smrti

knezoškofa dr. Napotnika so izrazili stolnemu kapitolu: Njega Veličanstvo kralj Aleksander po mitolu: Njega Veličanstvo kralj Aleksander po ministru čvora Jankoviču; minister ver dr. Krstelj po pokrajinskem namestniku g. Ivanu Hribar; pokrajinski namestnik Ivan Hribar; dr. Skaberne, šef oddelka za uk in bogočastje; okrajni glavar v Ptuj dr. Pirkmaier, dr. Rieder, nadško solno graški, ljubljanski škof dr. Jeglič, ljubljanski stolni kapitel, prior križniškega reda p. Val. Učak, dr. Grivec, dekan bogoslovne fakultete v Ljubljani, finančna prokuratura v Ljubljani, minoritski samostan v Ptuj, županstvo Konjice in Brezno, dekaniški uradi Kozje in Vuzenica, ravnateljstvo moškega učiteljskega v Mariboru, Kemična tovarna v Hrastniku, grof Festetič, grof d'Avernas, dr. Wiestaler, dr. Krševan, policijski nadkomisar, okrajni glavar dr. Lašič, polkovnik Dakič, župan Grčar, komanda mesta, general Plivelič, rodbina Scherbaum.

Svoje udeležbo pri pogrebu so dozdej prijavili: dr. Jeglič, škof ljubljanski; dr. Bauer, nadško zagrebški; dr. Aksamovič, škof ljubljanski; dr. Karlin, bivši škof tržaški; prelat Andrej Kalan, generalni vikar ljubljanski.

Sorodniki ob mrtvaškem odru.

V četrtek so prišli kropit rankega knezoškofa tudi sorodniki. Dopoldne je stal ob mrtvaškem odru pokornikov bratranec p. n. g. P. Leopold Napotnik, administrator benediktinskih posestev v Svečini. Popoldne je došel najstarejši brat Anton Jerovšek, posestnik v Spodnji Novivasi pri Slov. Bistrici, ki ima že 78 let. Drugi sorodniki se pričakujejo danes in na dan pogreba.

Verniki se poslavljajo od svojega nadpastirja.

Ljudje prihajajo iz dežele in iz mesta, da napravijo zadnji obisk pokojniku. Pred škofijo se zbira na stotine ljudi, ki se hočejo zadnjikrat videti svojega vzvečnega knezoškofa. V nepretrgani vrsti prihajajo k mrtvaškemu odru, Ob krsti molijo šolske in Usmiljene sestre. Uslužbenci pogrebne ga zavoča in policija vzdržuje vzoren red.

Krsta se zapre.

V četrtek zvečer ob 6. uri so krsto zaprli. — Krsta je kovinasta in ima pri vzhajanju s ščipo zaprto okence, skozi katero je mogoče še videti obraz pokojnika. Krsta ostane še nadalje na mrtvaškem odru in je obisk vernikom dovoljen še seveda tudi nadalje.

Razdelitev prostora v stolnici pri pogrebni svečanosti.

Povodom pogrebni svečanosti v ponedeljek, 3. aprila, bodo v stolnici prostori takole razdeljeni:

- Pri altarju zavzamejo prostore p. n. škofje in zunanji cerkveni dostojanstveniki.
- Korne klopi s srednjim prostorom vred do pregrate so določene za civilna in vojaška oblaštva.
- V sredi cerkve bo posavljena krsta. Prostore na levi in desni od krste do stranskih altarjev presv. Srca Jezusovega in Srca Mariinega ter prvi dve skupini klopij v ladji zasede duhovščina.
- Ostali prostori cerkve so za p. n. občinstvo.

Opomba: 1. Koncem spreveda bo prostor od frančiškanske cerkve do Sodne, oziroma Prešernove ulice prihranjen za šolsko mladino.

2. Društva se postavijo v Frančiškanski ulici. Poziv društvom. Društva, ki se udeležijo pogreba, naj se javijo v soboto ali v nedeljo v stolnem župnišču v pisarni.

Dnevne novice.

Umrli je g. Ivan Vračko, oče gospoda župnika Vračka v St. Ilju. Pokojnik je bil 84 let star, nadučitelj v pokoju. Smrt ga je zadela naglo pri sinu. Pogreb v nedeljo popoldne. N. v m. p.

Glasovanje slovenskih profesorjev o reformi srednje šole. Na inicijativno profesorjev v Ptuj in Mariboru je priredila slovenska sekcija profsorskega društva pismeno glasovanje o reformi srednjih šol. Kakor znano, se je izrekel «Višji šolski svet» za beograjski enoten tip z večino, katero so sestavili ljudje, ki o srednji šoli malo ali nič ne razumejo. Nekateri so imeli samo centralistične in osebne cilje pred očmi. Glasovanje slovenskih profesorjev je torej tem pomembnejše. Izid glasovanja je sledeči: za sedanjo šolo se je izrekel 143 članov, za vladin, (dr. Poljančev) centralistični tip 76, za dr. Jeranov kompromisni tip pa 62 članov. Izid kaže, da so se profesorji z absolutno večino izrekli proti centralizmu in neumestnemu eksperimentiranju. S tem so se profesorji postavili v enotno bojno vrsto z večino slovenskega ljudstva in kot strokovnjaki izrazili to, kar je tudi volja slovenskega ljudstva. Naš «demokracen» (recte: staro-liberalen) Višji šolski svet pa gre pota, ki odgovarja njegovemu rojstvu. Proti ljudstvu in brez ljudstva in njegovega sodelovanja je bil sestavljen, tako seveda tudi dela. Tudi zastopnik profesorjev Voglar je kot demokrat dosleden: večina mu je z glasovanjem izrekla sijajno nezaupnico, ali on se za to ne zmeni. Zanimivo je bilo, da je vsak profesor moral glasovnico podpisati. Ej, proti državnim element!

Prava modrost! Iz Celja se nam poroča: Gospod ured-

nik! Vi ste pameten človek, ali bi znali razsoditi ta-le slučaj: Nek učitelj je postavil svoj zasebni čebelnjak na kos zemlje, ki ni bil nikdar šolska last. Posestnik te zemlje je učitelja tožil, naj odstrani čebelnjak. Učitelj je pa od nekega brihtnega Lenarta zvedel, da se njega tožiti ne more, ker je uradna oseba. Ali ste tudi Vi, gospod uradnik, mnenja, da se ne more učitelja tožiti, ker je uradna oseba? — Odgovor uradnika: Na Turškem bi učitelj pravdo dobil. Če je Lenart učitelja tako poučil, je gotovo pri Alahu iz korana svojo pravno modrost zajemal. Pri nas v Jugoslaviji pa pametni juristi učijo, da uradni mož, učitelj imenovan, ne sme na tujem posestvu barak staviti. Vprašajte učenike prava in izvedeli boste isto!

Strupen sovražnik Slovencev. Pred nedavno se je vršila pred celjskim okrajnim sodiščem neka obravnava, pri kateri je tudi kot priča nastopil nek postaran debeluhar z zagorelim obrazom, ki se je potkal na prsa ter hvalil, češ, bil sem svojčas tudi župan, vsled česar bi se mu ne moglo oporekati bistrosti duha. Spoznali smo v njegovi osebi znanega Lenkota, bivšega župana pri Sv. Petru v Sav. dolini, ki je pred kakimi 20 leti po stari avstrijski navadi kot strupen in zagrižen nemškutar pasedel kot župan v St. Petru v Sav. dolini. Po zaslugi nezabnega rajnega dr. Dečkota in po hudi in dolgotrajni borbi se je končno zavednim Sentpetranom vendarle posrečilo strmoglaviti tega oblastnega paša, toda v graškem deželnem zboru je še za tem strašil dolgo vrsto let. Tudi v Gradcu se je vselej in ob vsaki priliki izkazal kot smrten sovražnik Slovencev. Tega možakarja smo torej zopet enkrat opazovali od blizu ter smo se vnovič prepričali, da se njegova ošabna samozavest v Jugoslaviji ni za las zmanjšala. Njegov nadut, vsenemški značaj je ostal nespremenjen, čeprav je postal njegov najboljši prijatelj in pajdaš znani šolnik Robert Senica v St. Petru, ki se vselej bije na svoja junaška prsa, češ, on je državotvoren Jugoslovani!

Sliši se, da se je godilo dr. Tonetu Gosak, predsedniku in sebru ptujske JDS ob priliki sokolske maškerade v kavarni «Evropa» ravno tako, kot imenitnemu Vogru, ki je bil povabljen od cesarice Marije Terezije na dvorni obed. Okolica dr. Gosaka pa s to ulogo v kavarni ni bila zadovoljna in je baš tako regetala, kot v Vogrovi storiši tiste babe. Tako je postal dr. Gosak ptujski imeniten — Voger!

Minister policije je odredil, da se morajo po predpisu od leta 1895 vsi uradniki in policaji pri ministristvu povodim kraljeve poroke na novo obleči. Policijski agenti, ki ne nosijo uniforme, morajo imeti črno «sako» obleko. Blago za to novo uniformo, oziroma obleko dobijo uradniki in policaji iz državne zaloge proti plačilu v štirih mesečnih obrokih. — Ministrstvo najbrž niti ne pomisli, koliko stane danes taka nova obleka in kako naj uradnik plačuje obroke, če živi samo od plače in nima kake posebne «zarade». Pri celi stvari bo zopet zraven cela vrsta «gšefta». Neka visoka glava pri ministristvu ima kompanjona-trgovca, ta ima pa dovolj blaga za uniforme in črne obleke. Kompanjon pri ministristvu prisili uradnike, da to blago kupijo, kompanjon na čaršiji pa dobro oskubi prisiljene odjemalce in oba si lepe profite delita.

Baranja in Bačka. Oni del Baranje in Bačke, ki pripada naši kraljevini meri: 9926 kvadratnih kilometrov, ima 148.534 hiš in 797.873 prebivalcev. Od prebivalstva je 18.000 več žensk kot moških. Naših državljanov je v teh krajih 726.644, tujih 4593, še neupredeljenih pa 66.000. Po veroizpovedi je največ katoličanov in sicer: 495.988, pravoslavni 170.000, židov 74.154. Največ je Madžarov in sicer 280.296, Srbov in Hrvatov 272 tisoč 173, Nemcev 189.837, Rumunov 1.700. Na enem kvadratnem kilometru prebiva 80 ljudi.

Carina se proslavlja. «Economist» in «Slobodna Tribuna» poročata: Veletržec z bombažem se je te dni iz Milana napotil na trgovsko razstavo v Prago in na Dunaj. S seboj je vzel devet vzorcev sirovega bombaža. Posamezni vzorci so tehtali 14 hekagramov, vsi skupaj zamotani pa 1 kg 400 gr. Potu ob skozi Nemčijo, Čehoslovaško, Avstrijo, je s temi vzorci brez vseh zaprek prekorčil vse meje, dokler ni prišel v Maribor. Tu ga na carini ustavilo in zahtevalo, da za vzorce plača carino. Po dolgem prerekanju so mu vzeli vzorce, jih zapечатili ter s posebnim kurirjem odpravili na zagrebško carinarno. Trgovca je moral iti zraven! Zagrebška carinarna je takoj spoznala vzorce ter jih vrnila trgovcu brez carine na prosto uporabo.

Gladiatorji.

Druga knjiga. — Anteros.

85. nadaljevanje.

«In tribun —? Kaj je z njim? Kako si me, gospa, mogla iztrgati iz njegovih rok? — Povem ti, imel sem njegovo življenje v svojih rokah, kakor če bi stal v amfiteatru z nogo na njegovem tilniku. Za nobeno ceno bi me ne bil dal od sebe, to dobro vem!»

Zopet jo je zalila rdečica in hlastno je rekla:

«Za nobeno ceno! Verjemi mi, za nobeno ceno, ki bi jo bil ponudil kdorkoli, moški ali ženska! Eska ne misli slabše o meni, nego zaslužim!»

«Kako je torej mogoče, da grem s teboj, svobodno in neovirano?» je vprašal in pogled mu je bil mehek. «Rad bi vedel za skrivnost, kako je znala Valerija očarati človeka, kakršen je Placid!»

Prebledela je.

Tribun te ne bo nikdar več zahteval nazaj! Poravnala sem račun z njim — za večno!»

Ni je razumel, toda spustil je njeno roko in stopal za korak oddaljen od nje po ulici.

Cutila je, da se že začneja kazni za njen zločin. Trd in hladen je bil njen glas in prav nič prejšnji Valeriji podoben, ko je rekla:

«Prišel mi je čez pot, Eska, in zadela ga je usoda vseh onih, ki so tako nepremišljeni, da nasprotujejo Valeriji! Usmiljenje, ljubezen, čast — kaj vse to pomaga pri človeku, kakršen je Placid! Kdaj je še ta človek odstopil le za las od svojega cilja, če je šlo za njegovo lastno osebo? Poznala sem ga, ah, le predobro! Le eno, nepremagljivo sredstvo je pomagalo pri tribunu, in to sem

— Ta irgovce je hotel iz Dunaja naravnost v Duguresu, da ponudi tamošnji tovarni bombaž na prodaj, vsled «brihtnosti» mariborske carinarne je pa moral v Zagrebu prekiniti svojo pot ter tam še ves dan ostati, da dobi svoje vzorce nazaj. Sirovi bombaž je prost carine in irgovce je klub temu hotel vse plačati v Mariboru, da ne bi mu delali sitnosti. Pa ni šlo. Tako morajo potniki osebno in materialno trpeti vsled samoglavosti carinskih organov. Carinskih neumnosti je že več kot dovolj, bil bi že skrajni čas, da se začnejo enkrat zmanjševati.

Dijakom branijo čitanje hrvatskih listov. Upravni odbor dijaškega muslimanskega konvikta v Sarajevu je izključil iz zavoda dijaka Vrepa, ker je čital sarajevsko «Hrvatsko slovo». Doslej je bilo prepovedano čitanje hrvatskih časopisov vojakom, a v resnici pa so vojaki jemali na ulici meščanom iz rok časopise in jih potem prebirali kje na skrivaj. Za vojaštvom je prišla na vrsto omladina in ako bo šlo tako naprej, bodo začeli lepega dne s posebno odredbo zabranjevati čisto neodvisnim meščanom, da ne smejo čitati hrvatskega časopisa.

Tri leta težke ječe so prisodili poštarici v Petrinji, ker je poneverila večjo svoto privatnega in državnega denarja.

Požar v Velikem Bečkereku. Dne 25. t. m. proti večeru je izbruhnil požar v veliki bečkereški žagi, ki je pogorela do tal. Škoda znaša več milijonov.

Naseljevanje četnikov (komitov). Naš ministrski svet je izdal na predlog ministra za agrarno reformo odlok, po katerem bodo dobili razni četaši naše kraljevine zemljo. Četnikom iz severnih krajev se bo dalo po 5 hektarjev, onim iz južnih delov pa 10.

Pogozdovanje krog Bitolja. Bitoljska občina je začela z vso vsemno s pogozdovanjem okolice. Prebivalci mesta Bitolj so eden dan posadili 2000 raznovrstnih drevesc. Veliko veselje s sajenjem drevesc imajo otroci, ki pod nadzorstvom strokovnjakov med seboj tekmujejo, koliko drevesc bo posadil eden ali drug.

Poplava Neretve. Neretva v Hercegovini je zadnje dni tako narasla kot leta 1903, to je bila ona grozna poplava v Hercegovini, ki je upropastila na tisoče ljudi, razrušila jim sela in naselbine. Vsled sedaj narasle Neretve grozi mnogim okrajem resna opasnost. V največji nevarnosti so kraji krog Gabala in Čapljine, kjer je cela dolina globoko pod vodo in je promet mogoč samo na splavih ali v čolnih.

Trinšestdeset potresnih sunkov en dan v Srbiji. Od 25.—26. marca t. l. so dognali v Beogradu, da je bilo v Srbiji 63 večjih in manjših potresnih sunkov.

Železniška nesreča. Na progi med Uroševcem in Kučitino je povozil vlak 6 delavcev, ki so popravljali progo. Trije so bili pri priči mrtvi, trije pa težko ranjeni.

Novi zvon kolinske katedrale. Kakor povsod, tako so tudi veliki zvon kolinske katedrale prelili za časa svetovne vojne v granate. Sedaj je tankajšnji kapitelj sklenil, da se nabavi novi zvon. Zvon bo vtila thürinška tvrdka Ulrich. Težek bo 500 meterskih stotov, premer pa bo meril 3.25 m. Nosil bo ime: «Nemški zvon na Rajni!»

Dar Dijaški kuhinji v Mariboru. Na godovanju gospoda Brgleza na Sladki gori se je nabralo za Dijaško kuhinjo v Mariboru 250 K. Prisrčna hvala!

Nova emisija delnic Trgovske banke d. d. Ljubljana. Pred kratkem ustanovljena Trgovska banka je na svojem izrednem zboru dne 25. marca 1922 sklenila zvišati delniško glavnicu od 10 milijonov na 30 milijonov. Natančnejše pogoje subskripcije prinaša današnji insertat.

Iz Maribora.

Umrli je včeraj v tukajšnji bolnici mariborski zdravnik g. dr. Ivan Turšič po dolgi in mučni bolezni. Pokojni je bil dober, zelo vester zdravnik in zaveden Slovenec, ki se s svojim narodnjaštvom ni postavljaj, temveč je v najtežjih časih s tiho skromnostjo in veliko požrtvovalnostjo zanj veliko storil ter radi njega tudi dosti pretrpel. Začetkom vojne je bil kot aktivni vojaški zdravnik osumljen slovenske protidržavne propagande, več tednov zaprt in dolgo časa v preiskavi in pod nadzorstvom. Ko se je stvar polegla, je postal vodja bolniškega taborišča v Strnišču, po preobratu je pa celo leto požrtvovalno vršil službo zdravstvenega referenta pri vojaškem obmejnem

poveljstvu v Mariboru. — Pogreb se vrši jutri v soboto ob štirih popoldne na mestnem pokopališču v Pobrežju. Naj v miru počiva!

Poziv! Trgovci, obrtniki in industrijalci protestirajo proti neznosnim davčnim bremenom, ki se jih nalaga pridobitnim stanovom in proti raznim šikanam, s katerimi se krivično postopa proti nam, še posebej pa proti: prometnemu davku, vojnemu davku za leto 1920 in zakonu o pobijanju draginje. Na predpovedovanju, dne 26. t. m. je bilo tudi sklenjeno, in sicer obvezno, za vse trgovske gremije in zadrage v Sloveniji, da morajo biti dne 3. aprila 1922 vse trgovine v Sloveniji brez izjeme cel dan zaprte, da se bo vsakemu posameznemu trgovcu mogoče udeležiti javnega protestnega shoda v Ljubljani. — Smatramo, da je moralna trgovska dolžnost vsakega pripadnika naših stanov, da se v eminentnem interesu naših eksistenčnih vprašanj pokaže solidarnega in se brez pogoja prilagodi sklepom podpisanih organizacij. Na protestnem zborovanju dne 3. aprila t. l. v Ljubljani hočemo glasno zaklicati vsej javnosti in onim prizadetim faktorjem, ki s svojimi nepremišljenimi odredbami in zakoni davijo naše gospodarstvo in tirajo naše pridobitne sloje v položaj, ki postaja za nas od dne do dne neznošnejši, da nočemo samo mi nositi krivično nam naloženih davčnih bremen, temveč, da zahtevamo pravično razdelitev davkov na vse stanov. Zakon o pobijanju draginje je samo pesek v oči konsumentskim masam, ni pa pravo sredstvo, ki bi ublažilo današnje draginjske razmere. — Skrajno sramotno pa je, da s stražniki in trgovci preganjamo naše legitimne trgovce, ter jim z nepravilnim postopanjem krati ugled in pošteno ime pred javnostjo in jih celo tira pred sodišče, kjer se jim narekujejo za brezsmiselne bagatele naravnost drakonske kazni. Vsemu temu moramo napraviti konec. Pozivljamo vas torej v interesu skupnosti, da dne 3. aprila 1922 za cel dan zaprete svoj obrat in se zanesljivo udeležite na ta dan sklicanega protestnega zborovanja v Ljubljani. — V Ljubljani, dne 27. marca 1922. — Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani. — Zveza industrijalcev na slovenskem ozemlju v Ljubljani. — Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani. — Pokrajinska zveza obrtnih zadrug v Ljubljani.

Glasbena Matica obvešča občinstvo, da je poverila pobiranje udnine za leto 1922 z dovoljenjem poštne uprave proti podpisu na v to odločene nabiralne pole gospodom pismoonom. Občinstvo se uljudno prosi, da se bi blagovolilo v očigled slabih finančnih razmer Glasbene Matice, mnogobrojno vpisati članom.

Dve času primerni igri: V nedeljo, 2. aprila točno ob 5. uri popoldne se priredita v Narodnem domu v Mariboru dve igri: «Sinovo maščevanje» in «Satan». Obe igri sta izredno lepi ter času primerni. Osobito igrokaz: «Satan» je vzbudil, ko se je prvič s prav dobrim vspehom proizvajal, splošno zadovoljnost ter željo, da se čimprej ponovi. Da se občinstvu nudi vsesplošen užitek, bo iz prijaznosti sodelovala češka godba na pihala in lok. Cisti dobiček se porabi za nabavo novih instrumentov godbe vseh katoliških organizacij v Mariboru in sploh na Stajerskem. Zato se vso katoliško občinstvo vabi v nedeljo v Narodni dom. Pokažimo, da nas prejšnja duha sloge in požrtvovalnosti za katoliško stvar. Vstopnice se dobijo v soboto in nedeljo pri frančiškanskem vratarju in eno uro pred igro. — Odbor.

Tvrda Jaš & Lesjak, Maribor, Solska ulica št. 2, opozarja p. n. občinstvo na cenejši sladkor. Več v oglasu.

Orlovski vestnik.

Odsekom lavantinske škofije. Vsi bratje, ki imajo polne kroje in se udeležijo pogreba knezoškofa dr. Napotnika, naj se zbero v ponedeljek, 3. aprila dopoldne ob 9. uri v dvorani JSZ (Splavarska ulica). Bog živi! Okrožni odbor.

Odsekom mariborskega orlovskega okrožja. Okrožni svet, katerega se udeležijo zastopnik OP, ki bo podal vsa pojasnila glede izleta v Brno, okrožnih prireditvah itd., se vrši v nedeljo, dne 9. aprila v Mariboru v tajništvu KZ (Cirilova tiskarna) dopoldne ob 10. uri. Vsak odsek mora poslati zastopnika, po možnosti predsednika ali načelnika. — Okrožni predsednik.

Okrožna, vadiateljska telovadba, katere se naj po možnosti udeležijo tudi načelniki in vadiitelji odsekov mariborskega okrožja, se vrši vsako soboto ob 8. do pol 10. ure zvečer v gimnazijski telovadnici. — Okrožni podnačelnik.

reko v ogenj in hladokrvno gledal, kako mu je zgorela. Njegovi potomci so podedovali ta neupogljivi značaj in sam Mucij Scevola, njen praded ni posedal v večji meri tiste neklonljive pogumnosti, ki se celo usodi postavi po robu, nego se je je skrivalo pod mehko belo kožo, pod ljubkim smehljajem in pod razkošno lepoto ponosne Valerije.

Ponosnejša in lepša ko kdaj je bila, ko se je ustavila pred vrtnimi vrati in se obrnila k Britancu:

«Rešen si in prost,» mu je rekla, «lahko greš, kamur hočeš!»

Vneto ji je poljubil roko, radost se mu je zasvetila na licu in v prekipeljavosti hvaležnosti se je globoko priklonil pred njo, — toda njej se je zdelo, kot da bi jo z bodelom sunil v srce —

S ponarejeno malomarnostjo, pa s trepetajočimi ustnicami je nadaljevala:

«Morebiti imaš prijatelje, ki bi jih rad videl, prijatelje, ki so si v skrbeh za tebe, — četudi,» je zbadljivo pridljala, «so se malo brigali, da bi te rešili iz nevarnosti!»

Eska je bil vedno odkritosrčen in pošten. Morebiti ga — je poleg njegovih zlatorumenih kodrov in širokih pleč — zaradi te njegove značajne lastnosti tako strastno vzbujala Valerija. Ni bila vajena v Rimu takih mož.

«Nimam prijateljev,» je odgovoril skoraj otožno. «Nikogar v celem velikem mestu — izvenzmi tebe, ki bi se brigal zame, ali sem živ ali mrtev. Pa sporočilo imam za nekoga in če mi dovoliš, da ga smem izročiti, ti bom bolj hvaležen, ko za svoje življenje. Jutri bi utegnili biti že prepozno!»

Z naporom je izustila tele besede — niso bile toliko vprašanje, ko nadaljevanje njegovega pripovedovanja —

«Tvoje sporočilo se tiče tistega — tistega črnooklega dekleta — Eska, ne boj se, mi povedati resnico!»

porabila! Umorila sem ga, umorila v njegovi lastni sobi, — pa umorila, da — rešim tebe!»

Morebiti je čutil, da je nehvaležen. Morebiti se je silil k prepričanju, da on vsaj nima pravice je trdo soditi, da bi jo moral soditi prizanesljivo, ker je toliko žrtvovala zaradi njega — Pa ni mogel premagati grozote in strahu pred to lepo, brezobzirno in brezsrčno žensko.

Boril se je s svojimi čustvi in jih skušal skriti pod krinko vdanosti in hvaležnosti. Pa spregledala ga je, — ljubezen ima bistré oči —, in slutila je, kaj se godi v njegovi duši, in trpela je, kakor trpi le tisti, ki je vrgel od sebe čast, čednost, vest in vse in si končno priboril zavest, da so bile vse njegove sramotne žrtve — zastoj.

In sklenila je, da bo naredila konec svojim dušnim mukam.

Dospela sta v ulico, odkoder se je prišlo skozi skrita vrata v njeno hišo.

Kolikokrat je sanjala Valerija o tem trenutku, sanjala po dnevi in po noči, in njene sanje so se ji zdele nemogoče in neverjetne, da bi se kdaj uresničile, ker so bile prelepe —. Sanjala je, kako ga bo rešila iz velike nevarnosti za ceno, ki jo je bil on vreden, kako ga bo odvedla seboj, kako bodeta hitela po samotnih ulicah ob čarobnem solnčnem zapadu, kako ga bo peljala domov, v svoj lastni dom, in kako se bodo zanj začeli dnevi polni jasne in solnčne sreče —

In danes so se njene sanje uresničile, — pa so prinesle seboj temno, bolešno čustvo, ki je bilo hujske, ko vsaka bolečina.

Valerija je bila srčna, ponosna ženska, to je bila dedščina njenega rodu. Noben potomec se ni ustrašil, ni zatrepetal ne pred dušnimi in ne pred telesnimi bolečinami. Med kipi njenih prednikov, ki so krasili njene sobe in hodnike, je stal tudi kip Mucija Scevole, tistega ponosnega Rimljana, ki je z mirnim obrazom položil svojo

Antiseptično, čisteče, osvežujoče in krepčujoče deluje lekarnarja Feller prijetno dišeči «Elsaluid», mnogo močnejši in boljši, kakor francosko žganje za drgnjenje rok, nog, hrbta in celega telesa, kakor tudi kosmetikum, za negovanje kože, las in ust, skozi 25 let priljubljen. 3 dvojne steklenice ali 1 specialno steklenico z zamotom in poštnino za 48 kron pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 329, Hrvaško. 626 ce

Zahvala.

Ob priliki bridke nenadomestne izgube naše skrbne dobre mamice i. t. d. gospe

Franciške Zmerzlikar roj. Oblak

naučiteljve vdove

došlo nam je od vseh strani toliko izrazov sočutja, da nam ni mogoče se vsacemu posebej zahvaliti.

Zahvaljujemo se torej tem potom vsem, ki so nas ob bridkih urah tolažili. Zahvaljujemo se posebno preč. duhovščini, učitelstvu in šolski mladini tuk. ljudske šole, cenj. rodbini dr. Goričarjevi, istotako vsem drugim, ki ste v tolikem številu spremili nepozabno pokojnico na livado večnosti.

Mozirje, dne 25. marca 1922.

Zalujoči rodbini: Zmerzlikar
Kostanjšek.

JAZ VAM SVETUJEM

da si pred nakupom obleke, perila in drugega blaga ogledate velikansko zalogo samo najbolj trpežnega manufakturnega blaga pri

SREČKO PIHLAR, MARIBOR,
GOSPOSKA ULICA ŠTEV. 5.

Cene čudovito nizke!

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je četrtek, dne 30. marca t. l., ob 9 uri predpoldne, nenadoma, previden s svojim poslednjim oljem, umrl naš ljubljani oče, gospod

Ivan Vračko

naučitelj v p.

v 84. letu svoje starosti.

Pogreb rajnega se vrši iz št. Iljskega župnišča nedeljo, dne 2. aprila t. l., ob 3. uri popoldne.

Maša zadušnica se bo brala ponedeljek ob 6. uri zjutraj v št. Iljski cerkvi.

Št. Ilj, dne 30. sušca 1922.

Rodbini Vračko in Šerona.

Brez posebnega obvestila.

Potrji neizmerno žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naš iskrenoljubljeni, nenadomestljivi soprogoz. oče, brat, zet, svak in stric, gospod

Dr. Ivan Turšič

v četrtek, dne 30. marca 1922 ob pol 1. uri ponoči, po dolgotrajni in mučepolni bolezni, previden s tolažili sv. vere bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v soboto, dne 1. aprila 1922 ob 16. uri na mestnem pokopališču v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo darovana, dne 3. aprila t. l. ob 7. uri v magdalenski župni cerkvi.

MARIBOR, dne 31. marca 1922.

Globokožalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod.

Sladkor cenejši

Kocka K 66'—

Kristal K 57'—

Kakor vsa druga špecerija po najugodnejših cenah v novi trgovini

Jaš & Lesiak
Maribor, Šolska ulica 2.

ANDREJ OSET

Maribor.

Aleksandrova c. 57. Telefon 88
trgovina z deželimi pridelki, drvami, premožem in vinom se priporoča za nakup in prodajo po najugodnejših cenah. —
Brzjav: Andrej Oset Maribor. 6-6

Razglednice

o rajnem lavantinskem škofu dr. Nap. tiku na mrtvaškem odru prodaja fotograf Kurrik, Maribor, Slovenska ulica 16. 149

Zahvalo

dotičnemu najditelju knjige Marjine družbe, ker jo je pošteno vrnil Roza Celcer, Maribor. 143

Strežnik

se sprejme v m. riborski bolnici. Nastop službe takoj. 142

Hlapec

se sprejme v m. riborski bolnici. Nastop službe takoj. 141

Na prodaj:

Krojaški šivalni stroj, dobro ohranjen, blazine, perilo, in drugo Maribor, Aleksandrova cest 40, pri krojaču. 137

Žepne ure

precizijske in stenske popravljiva najsolidnejše trdka R. Bizjak, Maribor, Gosposka ulica št. 16. 28-30

Na drobno!

Na debelo!

Poskusite

kupiti dobro surovo in žgano kavo, sladkor, vse vrste moke in riža, svinjsko mast, bučno in fino namizno olje, domačo slivovko, rum, fini špirit (vinski cvet), fini konjak, kekse, čokolado, kakao, orehe, bošniške češplje, sardine, Maggi v steklenicah in v kockah, sveče, razna čistila, barve za obleke, vinski kis, kisovo kislino, galico, žveplo, ličje (rafijs) in vse drugo špecerijsko in kolonijalno blago v trgovini

MILOŠ OSET, Maribor

Aleksandrova cesta 45, naspr. gl. kolodvoru.

Telefon št. 15.

108

Cene zmerne!

Postrežba točna!

ELEKTROMOTORJE

za kmetijstvo in obrt priporoča trdka

1-3 136

Industrijsko električno podjetje

Inž. TURNŠEK & Co.

V LJUBLJANI, SODNA UL. 1

podružnica v Mariboru, Aleksandrova c. 44

EDISON - SAKS

Motorji so na zalogi, so prvovrsten fabrikat in se zanje jamči.

TRGOVSKA BANKA D.D. LJUBLJANA

POZIV

k subskripciji novih delnic.

Izredni občni zbor Trgovske banke, d. d. Ljubljana, je sklenil dne 25. marca 1922 zvišati delniško glavnico

od K 10,000.000'— na K 30,000.000'—

z izdajo

50.000 novih delnic á K 400'— nom. v skupnem znesku K 20,000.000'—.

pod sledečimi pogoji:

1.) Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi vsake stare delnice eno novo po K 400.— nom K 480.—, več 5 % obresti od nom K 400.— od dne 1. februarja 1922 pa do dne plačila.

2.) Vsi oni subskribenti, ki so že pri prejšnji emisiji subskribirali in znesek vplačali, dobe nove delnice pod istimi pogoji, kakor pod točko 1.

3.) Nedelnarji dobe delnice proti takojšnjemu plačilu po tečaju K 530.— več 5 % obresti od nom. K 400.— od dne 1. februarja 1922 do dne plačila.

4.) Nove delnice so deležne čistega dobička za l. 1922 in opremljene s kuponom za l. 1922.

5.) Nove delnice se izroče subskribentom tekom l. 1922.

6.) Repartitijo delnic določenih na nove delničarje, si pridržuje upravni svet po končanem subskripcijskem roku.

7.) Subskripcija novih delnic se vrši od dne 3. aprila do dne 3. maja 1922, in sicer:

a) pri Trgovski banki d. d. Ljubljana (začasni poslovalnici v Beethovnovi ulici št. 10) in njenih podružnicah v Mariboru;

b) pri Kmetijski posojilnici za ljubljansko okolico, Ljubljana.

8.) Ako bi se posameznim subskribentom ne moglo dodeliti polno število vpisanih delnic, se vplačani zneski pridržijo in se bodo dodelitev manjkajočih delnic izvršila pri novi subskripciji.

V LJUBLJANI, dne 25. marca 1922.

Upravni svet Trgovske banke d. d. Ljubljana.